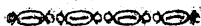

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG^o
ENGEDELMÉVEL.

Nro 49.

Költ Bétsben, Karátson Havának (Décembernek)
 18-dik napján 1798-dik Ezstendőbenn.

Frantzia Országí Tudósítások.

Ujjabb zenebonák ütötték ki magokat:
 a' Saone (Arar vagy Soccona), és a' Loire
 (Ligeris) folyó-vizeiről neveztetett Közön-
 ségestársaságosztályokbann.

De hogy minden más Osztyályokra is,
 tsupán kettön kívül, ki-terjed a' kontrare-
 volúciónális (mostani igazgatás' formája
 ellen való) öfzsze - esküvés, hoszszasann
 panaszolkodik erről, az Ami des Loix (Tör-
 vények' Barátja) tizmű Újság: 's meg is ne-

E e e

vezi, az a' végre tzelezó törekedéseknek egy közép-pontját, t. i. a' Felső Garronei Olztálnak Escalquens nevü Helységét, a' hol valóságos zenebona ütötte ki magát közelebb, a' katonai laistromba való bé-íratásnak (Conscriptiónak) színe alatt Az öfzszeesküdteknek — *így folytatja tovább Előadását a' nevezett Ujság* — minden Kántonbann vagynak Bíztoossaik. Ezek írják öfzsze az öfzszeesküvés társaságába fel-vétethetendő Személlyeket. Minden fel vétetett Szemelynek valamely hadinevezet adódik azért, hogy reá ne lehessen senkire is esmérni: ha a' laistromok, republikánus kézre kerülnének is. Minekutánna meg-esett a' bé-íratás: meg mondódik a' parola (az esmértető jelző): és a' Társúl lett fel-vétettetésnek is a' tzeleja. Azután következnek a' különbkülönbfele esküvések: mellyek közzül nevezetessenn egynek ez a' tárgya: hogy felsőbb parantsolatok nélkül, és addig, míg Párisbann Igazgató-Tanáts nem leszfzatsendességbenn fognak a' fel-vétettek maradni. Valójábann nagy számmal is vagynak már Párisbann az Öfzszeesküdtek: de a' Direktórium vígyáz, és el nem múlatja annak igazsága fel keresni 's meg-büntetni a' Bünösöket.

Ugyan az Ami des Loix, minekutánna egynehány Kivégeztetésekről szóllott volna, mellyek, Mársziliábann történtek: ezt

veti utánna, ezen előadásának: „Ki hihette volna, hogy ezen Városbann, mely, oly híressé a' gazdagságáról, pompázásáról, 's különbözőkülönbféle gyönyörködtető műattságairól, a' Hadi-Tanács' Üléseiben jelenlévő Nézők, leg-kissebb megindulás nélkül halgatják a' szabadító szententziákat: 's tapsolva, és tombolva örvendeznek ellenben a' halálos ítéleteknek hallására. Egészszen meg-változott a' gondolkodás' formája: kihalt innen az a' tsendes jámborlelkűség, és emberi érzés, mely czimerezte ennekelőtte a' Fr. Népet. Ezek a' szomorú következtetései annak a' vérengző ellenkezésnek, mely ezen szerentsélen Tartományt vérrel béborította. Hasonló megjegyzésre méltó környülállás az is, hogy a' Vád alatt lévő Személyek, mindenkör egyformánn viselik magokat. Midőn a' Törvényszék' eleibe állítatnak: magasztalják a' magok polgári hívségjeket: de ha ki van egyszer mondva ellenek a' halálos szententzia: már akkor el nem múlatják kiáltani: Éllyen a' Király! Általában mindnyájann azzal a' bátorsággal halnak meg, a' mely rendszerént egygyütt szokott jarni a' Revolúzióval. Az a' bárdolatlan Isnard Péter, a' ki legutóljára végeztetek ki: midőn már az agyonlöveteése végett kiállítatott Granaterosok között vólt volna: felkiáltott: „Kezem-benn van a' Konstitúziótok, (mely szónak ki mondásakor el szakasztotta a' kezében

lévő papirost) én velem egygyütt fogjátok azt is meg löni.

Egy más, midőn el olvastatott volna előtte a' szententziája: fel kiáltott: Halálom után nyissátok fel a' testemet: 's a' szívembe bé-nyomva fogjátok látni a' lilio-mokat (a' Fr. Királyi czimert).

A' Rajnai, vagy az úgy nevezett Moguntziai Sereg, következőképen módonn van most fel osztva.

Fő Vezér Jourdán, Generálstab Feje Ernouf. Fő-quártély Wisbaden, nem sokára Strafsburg. A' bal szárnya a' Seregnek, a' Batáviai Respublika' széleitől fogva Bingenig nyúlik, a' Rénusnak mind túlsó, mind innenső mellyékeinn; Kommendáns Bernadotte; Fő-quártély Wetzlar. A' Sereg' derka, Bingenből fogva az Alsó Rajnai Osztály' határáig terjed: Kommendáns ott St. Cyr; Fő-quártély Moguntzia. A' Sereg' jobb szárnya, az Alsó-Rajnai Osztály' széleitől fogva, nyúlik a' Helvétziai határszélekig; ott Kommendáns Ferinó; Fő-quártély: Colmár. — A' leg elől álló fő Végváratnak, a' Rajna' jobb partján, a' Lahn és Nidda folyó-vizei között van a' tanyája; Kommendáns ott Lefebüre, Fő-quártély, a' magas fekvésű Homburg. — A' Helvétziában lévő Fr. Katonáság' Vezére Massena, Fő quartély Tigurum. Ezen Katonáság egy különös Seregosztályt for-

mál, melynek bal szárnyát Generális Xantrailles kommandírozza; a' derekát Generális Lauer, és a' jobb szárnyát Generális Nouvion.

A' Nápolyi Udvar Párisi Követe, Nápoly felé vette útját Növ. utolsó napjaibann; hanem a' Követség² Szekretáriussát Párisbann hagyta.

Párisból Dec. 2-dikánn, huszonöt Kurírok küldödtek el, ki egy ki más felé siettséggel.

A' Belgiomi belső had, foly még.

A' Római Konzulátus mellett, Bassal nevű Fr. Polgár viselt közönséges Szekretáriusságot, a' ki egykor Nemzet-gyűlési Tag volt Párisbann. Erről azt írta a' Párisi Direktóriális Újság, Dec. 3-dikánn: hogy a' Nápolyi Udvar ellen való Manifestuma által, azon Udvarral való hadkezdésnek veszedelmére tette ki magát oktanul: minekokáért visszra parantsolódott Párisba.

Olasz - Országi Tudósítások.

Livornóból Növ. 29-dikénn: — „Tegnap estve, valósággal el érkeze ide Ánglus Admirális Nelson, egynehány Ánglus és Portugallus hadi-hajókkal, és az ő általma alatt, feles számú Nápolyi szállítóhajók is érkeztek, mellyekenn 7 ezer főből álló Nápolyi Katonaság volt. A' Náp.

Kommandáns izent azonnal a' miénknek, hogy ő néki parantsolatja vagyon a' Királyától, el foglalni a' mi Kikötőhelyünket, 's Városunkat: mely parantsolatot kötelessége néki telyesíteni. Ezen izenet, rendkívülő meg-indulást okozott itten: minek-okáért a' mi Kommandánsunk azonnal öfzsze-hívatta a' Városi Tanátsot, 's a' Kalmár-Társaságnak Depu-tátusit, és a' Zsidó Nemzet közzül is némellyeket, hogy vélek tanátskozzon, mi tévő legyen? A' környüállásokhoz képest erányosnak találta a' Gyűlés, bé-botsátani a' Nápolyi Katonaságot, mely is minden haladék nélkül hozzá kezdett tegnap estve mindjárt a' ki-szálláshoz; úgy hogy már reggelre, minden Kapuknál, és más 'stráza-helyekenn is Nápolyi és Toskánai Katonák állottak elegyesleg. Ugyan azonn időbenn ki hirdetődött, hogy a' Nápolyi Kommandáns, minden különbség nélkül, tartozott tekintetbenn 's meg-sérthetetlen-ségbenn fogja tartani a' Religiókat, Nemzetteket, Személyeket, és a' Tulajdonosi just, 's azonn leszsz egészsz erővel, hogy a' jó rend, leg kissebbnyire is meg ne bomoljon.

A' Nápolyi Felség, Livornót, és onét Massa Carrarát el foglaltatta.

A' Cisalpina Republikábann mindég nagyobb nagyobb hadi-készületek tétetnek.

Fr. Katonák is érkeznek oda naponként, de megént tovább küldettetnek mindjárt. A' Cisalpina Respublika, tíz millió lívert tartozik adni a' Fr. Sereg' számára, és alkalmas summák érkeznek Helvétziából. Generális Joubert, Mediolánumból Bresciába szállította által a' fő quártélyát.

A' Ligúriai Respublikában, újjonnan való közönséges el kedvetlenedésre, 's béketeleenségre szolgáltatott alkalmatosságot a' só taksá. A' már egyszer Genuában Fr. Követséget viselt Polgár Faypoult, ismét Fr. Követnek küldődött oda. A' most ott lévő Helytartója a' Fr. Követségnek Polgár Belleville, jelentette a' Ligúriai Direktóriumnak, hogy a' Fr. Direktórium oly rendelést tett az Egyiptomba el vitt Ligúriai Hajóslegényeknek ügyefogyott Szüléikre, Feleségeikre, és Gyermekeikre nézve, hogy Genuai Polgár Regny adjon által azoknak fel-segállására, a' Fr. Direktórium nevében, hatvan ezer lívert.

Nagy Britanniai Tudósítások.

Minekutánna a' Király Nov. 20 dikánn el ment az Ország gyűlésből, 's a' Második Tábla is, a' maga rendszerént-való Ülőházába ment, Lord Darnby, az Első-Táblánál javasolta: hogy a' Királyhoz köszönő válfaszt kell küldeni, ditsérve advánn elő a' Király' beszédének foglalatját, 's Nagy Bri-

tanniának szerentsés belső és külső állapotját Lord Crapen is vittatta a' Lord Darnby' fel-tételét; hanem az ellenkező Felekezet' részéről, Marquis Lansdowne, nem mondott ugyan ellenek az előtte szólott két Lordoknak; mindazáltal fájlalta, hogy a' Király' Beszéde oly hadi hangon vólt fel-téve, és a' Békességhez semmi reménységet nem nyújtott; egyfersmind keményen szemekre hánytta a' Ministereknek; hogy a' jó alkalmatosságot, mellyet kezekbe adott a' szerentse, miért nem fordították inkább egy közönséges Békesség' ki dolgozására, mint sem egy közönséges hadnak elszközlésére, melynek következései mindenkor bizonytalanok.

Hogy a' Király' Beszédére köszönő-választ kell küldeni, az az, hogy az Ö. Felsége' kívánsága, hadi költségekre nézve, teljesítődjék: meg-egygyeztek benne mind a' két Táblaí az Ország-gyűlésnek. A' 2-dik Tábla, Növ. 22-dikénn meg határozta, a' Király' kívánsága szerént, hogy Nelsonnak és az utánna következendő két Férjfi-örökösöknek húsz ezer forint fiztdődjék elztendónként az Ország' kasszájából.

Hasonló értelmét nyilatkoztatta Lord Holland is. „Győztünk, úgymond, 's Fr. Ország alább hagyott a' fennyen való beszédből. Nosza tehát ezen szerentsés időpontot fordítsuk a' Békesség' helyre-állítá-

sának el kezdésére. De ha ismét újj hadi szövetségekbe elegyedünk oly kevély tzel-lal, hogy az ellenség' hatalmát semmivé tegyük: úgy Frantzia Ország újjonnan megveti minden erejét, és szerentsétlenül üt-het ki a' dolog reánk nézve. A' Győző Félnék soha bizony kissebségére nem szol-gál, hanem még inkább betsületére, ha a' Békesség olaj-ágát ő ajánlja. De óh fájdalom! ezen Országban, és ezen Házban nagyon el foglalt sokakat a' hadakozás' lelke, mellyet a' sok újj Rekruták (a' sok újjonnan tétetett Pairek, Ország' Nagygyai) szüntelen élelztgetnek.

Egészszén másképpenn ítélték Lord Romney és Lord Mulgrave. Ez nevezetessenn így szóllott: „Nelson ditső győzedelménn én is örvendek az egészsz Ország-gal, a' kinek előbbeni tetteiből várni lehetett már az ő jövendöbéli nagyságát. Mit? Az ellenségnek most békességet ajánlani? Minémü állapotban vagyon most ezen két Ország? Egyformánn ditsekedhetnek e' mind kettőnek Igazgatói, az igazság-szeretettel; a' bölts kórmányozással, és a' Nép' hajlandóságával. Hát most vagyon e' ideje, hogy oktalan magunk mér-séklése által, az ellenség szerfelett való dölyfösségének hizekedjünk, és bizonytalan bátorságot keressünk nála? Éppenn nem: hanem inkább most van ideje, hogy

nyal több bizodalunk lenne hozzájuk, mint az el múlt hadbann a' leg barátságosabb Népekhez. Miért szűnt most még az Orosz és Török Udvarok között az egymás ellen való törekedés? Miért botsát által a' Nagy-Szultán, Orosz Hajóssereget a' Dardanellákonn? Mi bírhatta őtet egyéb árra, mint sem azon Európa köz-ellen-ségének magaviselete, ki már most Égyiptombann is gazdagítani akarja magát? A' Békességről csak gondolkozni is most, annyi vólna, mint a' Népeknek fel-elevenedett bátorságát meg-fojtani; és egyszerűsmind el árúlni magunkat, hogy gyávák és félénkek vagyunk.“

Státus Szekretárius Lord Grenville azon-túl így szólla: „Egy Nemes Lord a' Ministereknek szemekre vetette: hogy ők egy jó alkalmatosságot a' Békességkötésre kezekből ki-botsátották. Én kívánom azon Lordtól, hogy a' dolog különössenn vizsgáltság meg egykor, és én kész vagyok, az időhöz, és minden környülállásokhoz képest felelni. Nem tagadom, hogy békességet kötni lehetett vólna, de mitso-dás békességet? A' tapasztalás bizonyítja, mely bizonytalan vólt még minden magános Békességkötés. A' midön más Hatalmasságok új bátorságot vettek a' mi győzedelmeinkből, avagy vesztégnénk e' mi, öfzsze-dugott kezekkel. Így Frantzia Or-

Anglia, egészsz Európától segítettve, a' veszedelembenn forgó, és el nyomattatott Népek felibe tartsa a' maga paizsát, 's ekkép-
pen időt és bátorságot adjon nékiek mind-
nyájoknak, a' járomnak nyakokból való ki-
vetésére. Ha most Aufztria, és egy más
Hatalmasság, magokat velünk egygyesít-
nek, már a' magok előhbeni tapasztalásaik-
ból tanúságot vévén, önnön hafznokra in-
kább vígyáznának, és minékünk is bizon-
szág szerentsés találna lenni a' maga szán-
dékának elő mozdításábann, és ha mi
úgyan lelkesenn nem dolgozunk; úgy min-
den Tartományokat fel fogna áldozni a'
maga képzelődéseinek. A' mi elébbeni
szövetségeinkről bár akármit mondjanak:
én mindég szerentsésnek tartom magamat,
hogy azokbann én is részt vettem 's a' t.

Elegyes Tudósítások.

Minorka' Szigetének fő Kikötőhelyé-
ről, mely, Port Mahonnak neveztetik,
nem tsak Frantzia, hanem Spanyol Tudó-
sítások is bizonyítják már, hogy azt el
foglalták az Ánglusok, kiknek birtokábann
vólt már az úgy is 1782-dik éftendő előtt,
's a' melynek Lakosai tehát nem szüntek
meg hajlandósággal viseltetni az Ánglusok-
hoz. Mely derék menedékhelye legyen a'
hajóknak ezen Kikötőhely a' Földközi-ten-
gerenn? meg-tetzik ezen példabeszédből:

„*Június, Július, Augustus és Port-Mahon, bátorsága a' hajóknak.*“

Rastadtban a' Német Deputátzió' feleletét, Ts. K. Minister Gróf Metternich Dec. 6-dikán küldötte által a' Frantzia Követeknek, kik még az nap válaszoltak is, mely válasznak rövid értelme ez: hogy hat napok alatt, hadd vehessenek ök egyenes feleletet előbbeni kívánságaikra a' Német Deputátziótól.

Ehrenbreitsteinhez az azt bé-kerítve tartó Fr. ák között is, szerentséssenn el érkezett egy tsónak, Növ. 29-dikénn. Még akkor, sőt Dec. 7-dikénn is nem látott szükséget az Örizet, liszt, bé-sózott hús, és bor dolgából.

Hamburg Városa' Elöljárói igen megakadtak az ott lévő Ánglus és Fr. Követel, egy Napper Tandy nevezetű Kiköltözött Irlandusra nézve, a' ki egy vólt a' Párisban gyűléseket tartott Irlandiai pártos Szökevényeknek Fejeik között. Ez a' Tandy, a' múlt Oct. benn Irlandiába indult Dünkirchenből: de látván, hogy nem úgy fogadtatik Hazája Fiai által, a' mint előre képzelte vala magának: egy Dániai Kikötőhelybenn keresett menedék-helyet. Onnét Hamburgba utazott negyed magával, mellyet meg-értvénn az Ángl. Követ: kívánta, hogy adattassék által neki Tandy, mint Hazaáruló: a' Fr. Követ ellenbenn,

hogy szabadonn botsáttassék Az, úgymint a' Fr. Respublika' óltalma alatt lévő Személy.

Berlinből Pétersburgba küldötte a' Király, Státus - Minister Gróf Schulenburgot.

Magyar Ország.

A' Mezei Gazdaság' és Szorgalmatosság' Oskoláját Szarvasonn, nem tsak fel-elevenítette F. Urunk haldokló állapotjából, Ország' Attyához illő módra; hanem annak Fundálóját T. Theschedik Urat, egy nagy arany jutalom-pénzzel is méltóztatott megtisztelni.

A' Királyi Felség, különös pártfogása alá lett vétetéséről a' Szarvasi közhafsznú Institutumnak, melyre T. Theschedik Úr, tizenhét ezer forintot áldozott fel a' magáéból; nem különbenn a' jövődöbéli tanítás' módjáról is, mely a' jövő 1799-dik esztendő' Mártzius' Hónapjának 26-dik napján fog abbann el kezdödni: bővebb Tudósításokat fogunk ezentúl közleni. Hogy eddig nem közlöttünk, oka az: mivel hitelereket nem közölhattünk volna.

Béts.

A' Therésiána Akadémia' újjonnann lett fel-állíttatásának emlékezete, jeles czéremóniával inneplödött a' múlt Vasárnap.

Az Énekes Nagy-Misé, melyet a' Mölki Apátúr tartott az Akadémia' Templomában: követte egy fontos Beszéd, melyet az Akadémia' Bibliothékáriussá, Német-Birodalmi Fő Nemes, és Ts. K. Tanácsos Szártóri Úr, az Akadémiának egy Szálájában mondott, elő-adván abbaun hathatósann a' Felsőg eránt ezen Akadémiának újj életre hozásáért tartozott háládatosságának kötelességét, és e' mostani Theres. Akadémiának az előbbeni felett szemlátomást való tökéletessebbedését. A' Felsőg Képét Státus-Minister Gróf Cláry viselte ezen Innepenn. Jelen vólt, az Akadémia' Fő Direktora, Finantz-Minister Gróf Saurau O Exc. ja is.

O Felsőge Karátson második napiánn fog innét Brünnbé indulni, a' hol a' Ruszszus Sereg, mely közel 24 ezer emberből áll, az oda való sík mezőre ki állván fogja fordulásait és gyakorlásait mutatni.

Krakkóból Nov. 28-dikánn. — „Tegnap indult ki innen a' Ruszszus Seregnek utolsó tsapatja. Ditselkedve írhatom a' Hítmondónak, hogy az Orosz Katonák igen ditséretesen viselték mindenütt magukat. Mind jól termett, 's izmos emberekből áll ezen Sereg. A' Vadászok' Serege tétszik mindenek felett. Nem híjjába ditsérte meg őket Pál Császárjok: mert valóban sokat lehet tőlök varni. A' ruhájok

mind új. A' tüzelő fegyverek valamivel könnyebb, mint a' mi Katonáinké. Jóllehet már régtől fogva masíroznak, essős, sáros, havas és hideg időkben, még is jó kedvűek, és igen kevés betegek vannak köztök. En nem láttam két három szekérenél többet, a' mellyeken vitték a' beteget. A' kik nem terhes betegek voltak, azok a' szekér mellett gyalogoltak.

A' Kozákok 's Kalmukok közzül még kevesebb beteget láttam. Ezek két lovat ölfzve kötnek, a' farkánál 's a' nyakánál fogva, azután egy pokrótz vagy darótz formát ezen két lóra terítnek, 's ebbe a' pokrótzba teszik a' beteg Kozákokot, úgy hogy az a' két ló közt mint valamely böltsöbenn rengetődik. A' Kozákoknak hosszú dzsidajok, 's egy lántsájok van, a' Kalmukoknak pedig nyíllok. De ezek nem nagy számmal vagynak. Azt hallom, hogy hat hét alatt megént mintegy 24 ezer Ruszszus Sereg jönne ezen által keresztül, vévén a' további útját a' többi után.

Ő Felsége méltóztatott Gróf Battyányi Vintze Helytartói Tanácsos, Cziráki Antal Helytartói Szekretárius, és Zichy Ferentz Ő Nagyságokat, Cs. Kir. Kamarásokká nevezni.

A' napokban, következő trímű Nyomatmány jött itt Világ' eleibe; Orationes dictae,

dum Exc. az Illustr. D. Franciscus Comes Széchényi de Sárvári Felső Vídék S. C. et R. A. M. Camerar. et Act. Int. Stat. Consil. Nec non I. Ord. Reg. Neapol. S. Januarii Eques, Supremus Comes I. Comitatus Schimegiensi Auctoritate Regia praeficeretur: per Commissarium Regium Exc. ac Illustr. D. Josephum e Comit. Csáky de Kereftszeg, Perp. Terrae Scepus, S. C. et R. A. M. Camer. et Act. Int. Stat. Consil. Per I. Reg. Hung. Cubicular. Regal. Magistr. Nec non I. Com. Scepusiensis Perp. ac Supremum Comitem ac Pro-cancellarium Reg. Hung. Aul. — Viennae Typis Alberti Viduae.

Persiában, a' törvényes Uralkodó Baba Han ellen fel-támadtt Mohammed Han, rövid idő alatt nagy szerentsét tett: de minthogy vizsgálta élt véle, el hagyattatván attól, véletlenül meg-fogattatott, 's által adatott Bába Hánnak, a' ki őtet ízemeitől meg-fosztatta 's tömlöztbe záratta. Nem soká tartott azonban Baba Han' tsendessége: mert a' tulajdon Testvéröttse Ruszchiuk Han, kit ő Schirasi Helytartóvá tett, fel-támadt ellene: és minthogy véletlenül támadta meg Ispahant: könnyen meg is vette, 's már új véres ütközeteknek szomorú tárgyává lett volna ismét Égyiptom: ha a' két Testvért öfzse nem békéltette volna az édes Annyok.